

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Auctarium. Sive Additiones Ad Viri Clarissimi Henr. Zoesii
J.V.D. Universum Jus Canonicum**

Geismar, Justus Moritz von

Coloniæ Agrippinæ, 1691

Ad tit. XXXXI. de celeb. Miss. & c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62259](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62259)

A D T I T. XXXX.

De Consecratione Ecclesie & Altaris.

AD num. in fin. adde. Busenb. lib. 6. tr. 3. c. 3. dub. 5. Ad Missam requiritur sub gravi sacrilegio Altare consecratum ab Episcopo, vel Abbate (hunc enim Altaria, Calices, & Campanas posse consecrare etiam ad usum alienarum Ecclesiarum docet Diana cum Barbof. & aliis ex declaratione Cardd. & privilegio Innocenti III.) vel Sacerdote privilegiato, stabile vel portabile &c. ubi de reliquis requisitis ad Missam.

Ad num. seqq. adde. Reconciliatio fieri debet ab Episcopo, vel Sacerdote ex privilegio Papæ (quale Superiores Regularium pro suis Templis habere quidam volunt,) si fuit Ecclesia consecrata, (quod præsumendum si celebretur Festum Dedicationis,) si verò fuit tantum benedicta, potest fieri Reconciliatio à simplici Sacerdote aspersione aquæ benedictæ cum facultate Episcopi, vel sine ea secundum Dian.

Ad num. 16. in fin. adde. Ex Sanni. tom. 3. dist. 5. q. 10. n. 26. Si corruant parietes, non tam violatur quam execratur Ecclesia, inter quæ discrimen, nam polluta Ecclesia polluntur etiam omnia Altaria; Execrata autem Ecclesia per lapsum parietum, non ideo etiam execrantur Altaria. Ita Abb Sylv. Item Busenb. lib. 6. tract. 3. cap. 3. dub. 4. ubi addit, quod non execretur per desolationem, exercitium hæreticum, spurci-

tias hominum, vel animalium illic stabulatorum &c. Et si doceat, & praxis habeat, ut per Episcopum vel Sacerdotem cum aliqua Ceremonia reconcilientur & abluantur, quod in simili casu etiam de Altari intellige. Ecclesia execratur, si parietes secundum majorem partem destruantur, vel omnium eorum crusta, aut major saltem pars simul auferatur.

Altare execratur, 1. si, cum fixum est, lapis consecratus removeatur ab inferiore structura 2. Si ita frangatur sive fixum, sive portabile, ut in nulla ejus integra parte calix cum patena possit consistere. 3. Si spolietur sepulchrum, quod tamen quidam negant.

Calix execratur, si notabiliter frangatur, vel ita, ut fiat inutilis ad usum sacrificii, v.g. si foramen fiat in fundo licet minutissimum, vel si figura destruat, non tamen si intornatili pes separetur à cuppa, quia in eo consecratur sola cuppa. Neque execratur si pereat inauratio, quamvis soleant post novam inaurationem denuò consecrari, id tamen necessarium non est, etsi deceat, ut abluatur aquâ benedictâ. Ubi etiam vide, quando vestes sacræ execrentur, si saum perdant usum.

A D T I T. XXXXI.

De celebratione Missarum & Sacramento Eucharistia, & Divinis Officiis.

Questionem 17. tract. 2. de stat. Eccl. sponit Franc. de Arauxo. Utrum valor

valor Missæ sit tantus, ut si offeratur pro pluribus, tantundem proficiat illis, ac si pro uno duntaxat offeratur? Cajetanus affirmat, quia est infiniti valoris ratione rei contentæ & oblatae. arg. Can. immolatur. de consecr. dist. 2. Can. non mediocriter de consecr. dist. 5. Unde etiam ex ritu offertur pro vivis & defunctis. Sylvester distinguit. An Missa offeratur oblatione communi & generali, si scilicet Sacerdos intentionem referat ad multitudinem fidelium in communi, & tunc non prodest tantum singulis. Vel oblatione sigillata intentionem referendo ad singulas personas sigillatim & in particulari, & tunc tantundem singulis prodest. Ratio: quia quantitas satisfactionis respondens huic Sacrificio dependet maxime ex intentione ministri, quæ minuitur in singulis, quibus fit applicatio generalis; secus autem si fiat specialis. Unde Missæ defunctorum plus profunt defunctis, item leguntur Missæ pro certis necessitatibus ob specialem intentionem. Tertia sententia, quam etiam tuetur, & est communis, quod sacrificium Missæ non tantum pluribus pro ut ad satisfactionem, quantum prodest, si pro uno duntaxat offerretur. Ubi prænotandum 1. In Sacramento Eucharistiæ præter orationes & collectas, quas Ecclesia adjunxit, & quæ tantum operantur per modum meriti & impetrationis reperiri duo. *Rationem Sacramenti, & rationem sacrificii à se distincta.* Sic dum affervatur, vel in die parasceves sumitur Hostia, est Sacramentum, non tamen sacrificium, quod tribus actionibus, Oblatione, Consecra-

tionem & consumptionem *completur.* Dico *completur:* quia si incidere Festum die parasceves, tenerentur & illam partem tum fideles audire. Prænotandum 2. sacrificium non in re contenta, sed in ea triplici actione fortiter consistere. Prænotandum 3. quod Eucharistia ut Sacramentum operetur effectivè physicè gratiam & ex opere operato. Ut *Sacrificium* autem tantum moraliter & satisfactoriè relaxando penam temporalem pro peccatis debitam. Ex quo deducitur ratio, quod ut tale sit valoris finiti, utpote non consistens in re oblata, sed in actione offerentis, quæ est finiti valoris & virtutis; ergo. Confirmatur. Oblatio 1. JESULI, facta a B. Virgine in Templo per manus Simeonis est valoris & dignitatis finita; ergo. Altera autem oblatio, qua Christus se in Cruce obtulit, est valoris infiniti, quia dignitas offerentis est infinita. Tertia ergo, qua Sacerdos offert, erit etiam tantum finiti valoris.

Confirmatur. Actiones Theandricæ, id est DEI viriles à Christo factæ v. g. Jejunium &c. sunt infiniti valoris, quia ipse valoris infiniti.

Ratio 2: Sacrificium prodest per modum solutionis debiti, quæ si ad plures extendatur, eò minus singulos tangit.

Ratio 3. Quia aliàs sequeretur, quod Sacerdos pro una Missa posset à pluribus accipere pœnitentias seu solutiones. Vel etiam uni, cui debet decem v. g. satisfacere, si legat unam. Quod Urbanus VIII. prohibuit. Quamvis spectato jure naturali possit Sacerdos pro una Missa duas, vel ad summum tres accipere.

accipere, si una non sufficiat pro diario victu, & aliunde non habeat, & non promiserit se solum pro illo eam oblaturum. Quia qui Altari servit, debet de Altari vivere.

Ex Sanni. *com. 3. dist. 4. q. 12. ad cap.* cum Marthæ h. t. tenet probabilius, quod aqua mixta vino prius convertatur in viam per *d. c.* & ex eo, quod præcipiat Ecclesia modicam quantitatem affundi, utique ex eo, ut possit prius converti in viam. Item quod solum vinum sit materia consecrationis; & arg. Trident. *Sess. 13. Can. 2.* Item quia aqua non numeratur inter res nutritivas; est autem ibi cibus & potus animæ nutritivus. Hinc ex *q. 13. PP.* loquentes de conversione in sanguinem intellige mediante aquæ conversione in vinum. Et sic de hac Thesi fuit interrogatus Pontifex in *d. c. Num aqua convertatur* in sanguinem, quam decidit Concilium Triburienste, decernens tertiam partem aquæ admiscendam, fuit provinciale & abrogatum per Generale. Si in fine Missæ advertatur sola aqua, debet affundi vinum & immediatè consecrari, ubi non potest fieri conversio. Resp. Vel fieri, vel manere aquam cum speciebus vini. Aliàs per se habet vinum nativas quasdam activas qualitates secundas, quibus facit interveniente aliqua morâ illam conversionem, licet non habeat formalem siccitatem appositam humiditati aquæ, nec calorem oppositam frigori. Extractas à Chymicis guttas aquæ vino mixtas vel negat, vel ait esse attenuatas substantiales partes vini.

Ad num. 5. in fin. adde. In quo con-

sistat forma? Idem *d. dist. 4. q. 15. Essentia* tantum requirit hæc verba: *Hoc est Corpus meum.* Dummodo inveniat Corpus Christi. *q. 16. Hic est Calix sanguinis mei, vel Hic est sanguis meus.* Item *q. 17.* quod Sacerdos hæc verba, & recitativè seu materialiter & historialiter, & etiam significantivè & formaliter proferat. Quia dicitur in Canone *dicens.* Ergo recitativè Et affirmat etiã ibi esse, ergò significantivè. Et hæc prolatio necessaria est & etiam sola sufficit.

Ex eod. *dist. 5. q. 1.* Sacrificium est propriè actus Religionis externus, & oblatio Reicum sui immutatione facta in ordine ad DEUM immediatè significans DEI excellentiam ac supremum dominium cum subjectione sacrificantis ad ipsum. Sacrificium legis natura ex opere operantis ratione Fidei effectum habuit. *Legis veteris* etiam tollebat immunditias legales. *Novæ legis* ex opere operato. Offerbantur vel animalia quæ victimæ seu Hostiæ à victoria. Vel fructus, qui immolationis à mola seu molito faretur, vel liquores & libamina dicebantur. Ratione formæ si totum igne consumebatur, dicebatur *holocaustum*, id est ascendens, si partim in usum Sacerdotum, *Hostia*, si etiam partim in usum offerentibus cedebat, *Hostia pacifica.* Item aliud *cruentum*, aliud *incrumentum* Item aliud quando offertur totum ad DEUM colendum, *Eucharisticum*, quando in gratiarum actionem. *Imperatorium* pro beneficiis accipiendis. *Propitiatorium* pro peccatis & pœnis avertendis.

Ad num. 7. Adde ex eod. dist. 5. q. 21.
Requi-

Requiritur ad celebrandum *Ara* seu Altare ex lapide plano *Chrismate*, ab Episcopo delibatum. *Can. Altaria dist. 1. de Consecrat.* quod vel fixum, vel portatile. Illud consecrationem amittit, si à pede vel columnis amoveatur, hoc non, licet ex ligno exponatur, modò non frangatur notabiliter. Quo casu etiam calix consecrationem perdit, non etiam per usum intus de auretur; si autem de novo in auretur, *utinus* est, ut de novo consecretur. Sit ex auro, argento, vel saltem *st. anno* cum patena. *Can. ut calix de consecrat. dist. 1.* Ex cupro forte, si *fortiter* inauratus. Pixis seu ciborium, item lunula in Monstrantia satis est, si sint benedicta. Purificatorium non debet esse necessariò benedictum. Requiritur item Alba, cingulum, manipulus, Stola & Casula, aliàs mortale, nisi necessitas. Porest etiam quis stola pro manipulo & cingulo, & manipulo oblongo pro stola, quia habent similem benedictionem, uti. Altare mappa triplici, vel saltem duplici tectum esse debet. Corporale & palla ex lino benedicuntur ab Episcopo, vel alio potestatem habente, lumen accensum. *cap. literas h. t.* Si Missa celebretur super Altari non consecrato, vel in calice, per hoc ipsum consecrantur. Absque ministro in necessitate Missa legi potest. *Fœmina* minister esse nequit *cap. inhibendum. De cohabit. Cleric. & mul.*

Ad num. 8. in fine adde. Privilegium istud non esse revocatum per Trident. bene probat idem *d. dist. 5. q. 12. n. 6*

Ad num. 10. in fine adde. Idem tenet *Busenb. lib. 1. tract. 2. cap. 3. dub. 5.* qui

addit, quòd votum & pœnitentia in confessione inuncta plerumque non impleantur per actum aliàs debitum, quia hæc non est mens votentis, vel Confessarii. Unde si sit, etiam impletur. Eodem modo actu uno plura violans præceptum, non nisi unum peccatum committit, si habeant motivum formale idem, ut in jejuniò &c. vel in casu isto. Secus si diversum, ut, qui violat præceptum & votum. Item adulteratur cum uxore alterius.

Idem *Busenb. lib. 4. cap. 2. dub. 2. art. 1. ad finem.* Et si habens plura beneficia satisfaciatur unica recitatione horarum, tenetur tamen tot facere commemorationes, quot sunt beneficia seu Patroni beneficiorum, quia par est omnium ratio.

Ad Num. 35 in fin. adde. Busenb. lib. 4. c. 2. dub. 2. art. 2. Sive omissio horarum (abstrahendo à multiplicatione actuum voluntatis) sit unum numero peccatum, ut vult *Bonac.* sive sint plura formaliter, ut docet *Less.* sive unum multiplex ut *Suar.* Sive unum pluribus æquivalens &c. probabile tamen est, in Confessione explicandum quot horæ sint omissæ; eò quòd sit circumstantia tenens se ex parte objecti, & constituens actum in ratione sua individuali.

Ad num. 38. in fine adde. Quæres, an, si quis habeat solum diurnale, veniat recitare partem matutinalis Officii, scilicet Psalmos & Antiphonas sine Læctionibus & Responsoriis, quæ sunt in Breviario? *Navarr.* affirmat id universaliter, contrarium sentientes irridendos esse ait. *Thomas Sanchez* ait excusari eum si sit officium novem Lectio-

H

num,

num, quod tunc hæc sint pars principa-
lior & essentialis, sine qua pensum ma-
tutinale non solvatur: si autem sit
trium Lectionum, non excusari, eò
quod tunc Lectiones sint materia levis
& modica, adeoque insufficiens ad tol-
lendam moralem matutinalis pensi in-
tegritatem, Joannes Sanchez ait indi-
stinctè talem excusari, eò quod sine
lectionibus nõ salvetur integritas sub-
stantialis matutini. Quam sententiam
sequitur Franc. de Arauxo *de stat. civ.*
disp. 9. casu ultimo n. 8. qui addit, quod
malit irrideri à Navarr. quàm novem
aut etiam duodecim Psalmos cum solo
diurnali in vanum recitare.

A D T I T. XXXXII.

De Baptismo & ejus effectu.

Pater Sannius *tom. 3. dist. 2. per qua-*
estiones 16. tractat. de Sacramento
Baptismi. Ubi ex quaest. 1. notandum,
quod tempus instituti hujus Sacra-
menti aliqui assignent ante mortem,
dum Christus in Jordane baptizatus.
alii quod Joannis 3. dixit ad Nicode-
mum: *Nisi quis renatus &c.* alii post
Resurrectionem Matth. ultimi. quan-
do dixit: *Euntes baptizate &c.* Sco-
tus tenet institutum ante mortem
Christi.

Ex quaest. 2. Est necessarius necessi-
tate mediæ. Est autem necessitas mediæ,
quando aliquis est ita necessarius, ut
eo prætermisso vel scienter, vel igno-
ranter, vel ob impotentiam salus nulla-
tenus acquiritur. Necessitas autè præ-
cepti, quo prætermisso per ignoran-

tiam vel impotentiam salus adhuc ac-
quiritur. Ex quaest. 3. Pro Baptismo
fluminis suat textus promittentes salu-
tem poenitentibus Ezech. 18. Si autem
impius. item Actor. 10. Cornelius
Centurio justificatus ante Baptismum
fluminis. Item Trident. *Sess. 14. c. 4.*
Pro sanguinis Matth. 10. Qui confite-
bitur me &c. Marci. 8. qui perdidit
animam suam &c. Ex quaest. 5. Qui fi-
ctè, id est indispositè accedit, hoc ta-
men invincibiliter ignorat, quàm fi-
ctionem negativam vocant, is per col-
lationem Baptismi characterem acqui-
rit. Postea autem recedente fictione
per solam attritionem producitur in
eo gratia, & peccata remittuntur. Si au-
tem suscipiatur cum obiectè seu lectio-
ne positiva, id est, quando actu morta-
liter peccat in susceptione, vel habitua-
liter voluntariè perseveret in peccato
mortali, non operatur suos effectus,
nisi obex tollatur vel per contritionè,
vel attritionem unà cum Sacramento
poenitentiae.

Ad num. 5. in fine adde. Ex quaest. 17.
Scotus tenet contrariam sententiam.
Rationem etiã dat hanc: quia nõ potest
propriè dici ablutio, nisi fiat immersio
& emerfio. Item quod sufficiat etiam u-
nius guttæ quantitas, dummodo fluat
ac extendatur per alias corporis partes.

Ad num. 6. in fin. adde. Ex quaest. 8.
Græci habent formulam: Baptizetur
servus Christi in nomine &c. Ratio:
quia ortum fuit dissidium, & dicebant
Christiani propter ministrum, quicquid
baptizaret: Ego sum Pauli, ego Ce-
phæ ad Corint. 1. Unde ut schisma hoc
tolleretur, ordinata fuit dicta formula.

Ex